

DUBRAVKO MIHALJEK: ZAŠTO SMO TU GDJE JESMO

33 GODINE KRIVIH PROCJENA

Str. 2.

• Nema rasta od građevinskih radova • Javni sektor mora biti štedljiv • Odmah srezati propise i javnu upravu • Đaci ne smiju bubati, nego analitički razmišljati

NAJKVALITETNIJE DNEVNE NOVINE

Večernji list

SRIJEDA, 1. LISTOPADA 2014.
Zagreb

vecernji.hr || GODINA 55. || br. 18.218
7 kuna || D 1.90€, A 1.90€, CHF 3, NL 1.90€, B 1.90€, F 1.90€, L 1.90€, SLO 1€, BIH 1.5 KM

55 GODINA SVAMA

Oldsberg

INA bi u Sisku mogla zadržati do 300 ljudi

Str. 7.

Adanić

Rašeta je kontrolirao i srpsku paravojsku

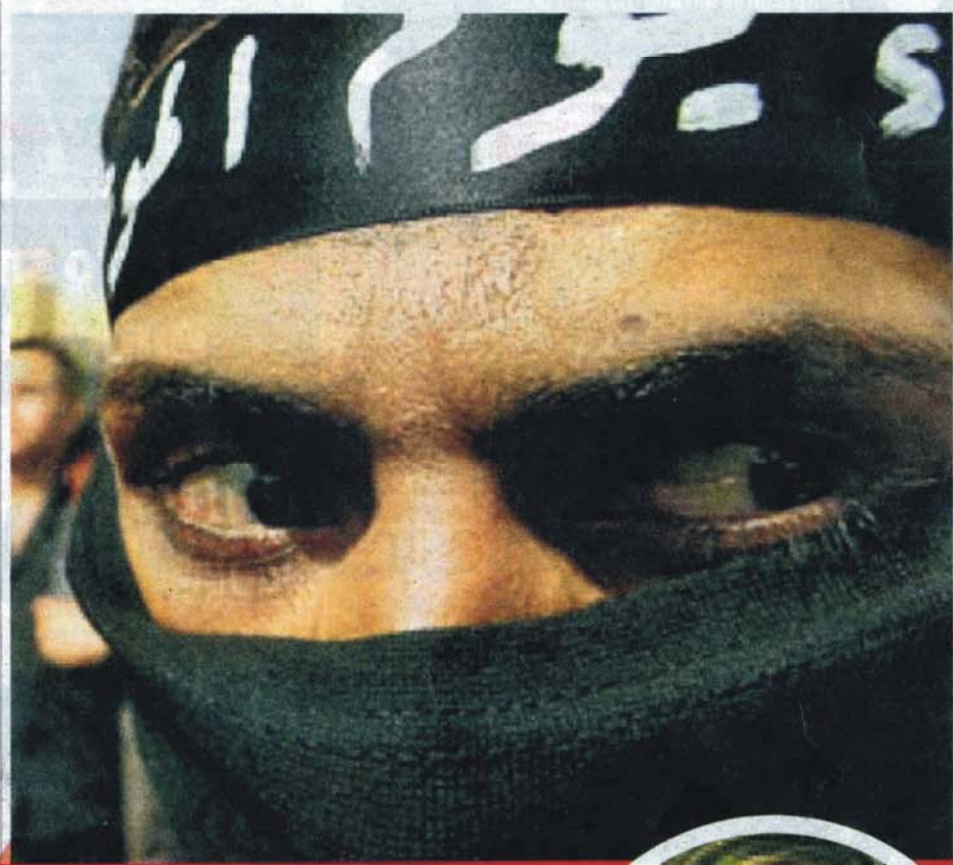
Str. 10.

Prgomet

Milanovićev kukavičluk prepreka je reformama

Str. 26.

TKO JE DORA BILIĆ, ZAGREPCANKA RANJENA U SIRIJI

Korekcije cijena do 2017. godine

Kremiranje i ukop skuplji čak 30 posto

Str. 16.

PROJEKT STOLJEĆA

Str. 28.

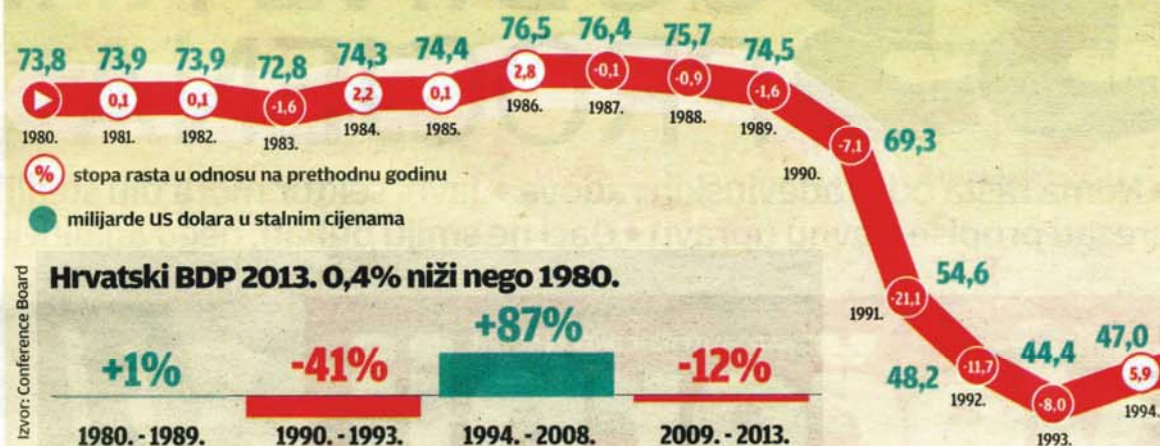
OTVORENA MUZICKA AKADEMIJA

Zbog bunta je prešla na islam

Str. 4.

• Prvog je muža ostavila jer nije bio radikaln

Kretanje BDP-a Hrvatske u posljednje 33 godine po međunarodno usporedivim kriterijima

U to vrijeme su rasli:

Zašto smo tu gdje jesmo: makroekonomist Dubravko Mihaljek o uzrocima stagnacije

Gradevinska euforija usporila nam je razvoj

KRIZA Ne rastemo jer nema tehnološkog napretka. IT je tehnologija koja potiče inovativnost i ne može uspijevati u sredinama zakrčenim birokratskim propisima

Piše
Ljubica Gataric
ljubica.gataric@
vecernji.net

Ni nakon trećine stoljeća i cijele jedne generacije hrvatsko gospodarstvo ne stvara više dodane vrijednosti nego daleke 1980. go-

dine, ustvrdio je makroekonomist Dubravko Mihaljek, najviše pozicionirani Hrvat u nekoj svjetskoj međunarodnoj organizaciji. Mihaljek je voditelj Odjela za globalnu makroekonomsku analizu BIS banke u Švicarskoj, a studija u kojoj je to iznio autorovo je mišljenje izneseno u sklopu projekta

zagrebačkog Ekonomskog instituta "Kako pobuditi rast hrvatskog gospodarstva?" Mihaljek objašnjava da je koristio podatke američke istraživačke organizacije Conference Board, osnovane 1916. godine i specijalizirane za praćenje dugoročnog ekonomskog rasta, pr-

ve takve za Hrvatsku u razdoblju od 33 godine. Prema njima, naš lanjski BDP bio je 300 milijuna američkih dolara manji nego 1980. godine, a lošije od nas samo su Ukrajina, Srbija i Moldavija. Te daleke 1980. godine, dok je Hrvatska bila u Jugoslaviji, hrvatski je BDP iznosio 73,8 milijardi dolara u stalnim dolarskim cijenama. U razdoblju od 33 godine najteže je bilo nakon osamostaljenja i do 1993. godine – kad je BDP pao oko 40 posto – na 44 milijarde USD

– a najbolje 2008., kad je hrvatska dodana vrijednost bila 83 milijarde dolara. Za razliku od Hrvatske, čija su tri desetljeća zaokružena stagnacijom, druge su države grabile velikim korakom naprijed. Mihaljekova tvrdnja sa zanimanjem je primljena i u stručnim kru-

Mogli smo izbjeći pad da nije bilo fiskalne potrošnje sredinom 2000-ih

govima, a podaci Conference Boarda razlikuju se od podataka Državnog zavoda za statistiku. Dr. Mihaljek objašnjava da se BDP kao ukupna dodana vrijednost stvorena u nekoj ekonomiji tijekom godine izračunava u tekućim i stalnim cijenama. Za stalne cijene, što je korišteno u njegovoj analizi, bira se jedna bazna godina (ovdje 2012.), a ostale se korigiraju prema inflaciji i tečaju američkog dolara. Usto se za međunarodne usporedbe ne koriste tr-

PROMAŠILI STOLJEĆE

Pitanje rasta pitanje je oslobađanja inovativnog i poduzetničkog potencijala. Rast koji smo imali do 2008. nije dugoročno održiv i ne može biti predložak za novi model rasta

1. Nema rasta od gradevinskih radova

Razvijene ekonomije ne ulažu u zgrade nego u opremu. Kod nas 2/3 investicija otpadaju na gradevinske radove

3. Odmah srezati propise i javnu upravu

Krčenje šume nepotrebnih propisa i sređivanje javne uprave, posebno lokalne, provesti u kratkom roku

2. Javni sektor mora biti štedljiv

Visoki deficiti i ogromni tereti javnog duga potkopavaju bilo kakav pokušaj izlaska iz stagnacije

4. Učenike učiti da analitički razmišljaju

Kvalifikacijska struktura poboljšavala se samo 0,3% godišnje, treba nam moderno obrazovanje

žišni tečajevi nego tečajevi prema paritetu kupovne moći. Dr. Mihaljek tvrdi da smo unatoč dvama velikim vanjskim šokovima – ratu s početka 90-ih i svjetskoj finansijskoj krizi u zadnjih pet godina – mogli izbjeći pad ovakvih razmjera.

– Boljom strukturnom politikom u 90-im godinama i boljom fiskalnom politikom u drugoj polovici 2000-ih godina ti su se šokovi djelomično mogli ublažiti – navodi Mihaljek. No nisu jer se kvalifikacijska struktura zaposlenih sporo mijenja, zaposlenost stagnira, a klasične investicije u građevinu bile su glavni izvor rasta. Hrvatsko gospodarstvo u cjelini nije u zadnja dva desetljeća ostvarilo gotovo nikakav tehnološki napredak, dok je u istom razdoblju kumulativni porast ukupne faktorske produktivnosti u Slovačkoj iznosio 62 posto.

– U današnje vrijeme nove mogućnosti za rast otvara informacijska i telekomunikacijska tehnologija (IT), kao što su to činile transportna tehnologija u 19. stoljeću i električna energija početkom 20. stoljeća. IT je po prirodi otvorena tehnologija koja potiče eksperimentiranje i inovativnost te stoga ne može uspijevati u sredinama zakrčenim birokratskim propisima – ističe dr. Mihaljek i dodaje da nam, uz jeftiniju državu i efikasniju upravu, treba moderan sustav obrazovanja u kojem učenici i studenti uče analitički razmišljati i rješavati probleme, a ne, kao prije pola stoljeća i više, učiti napamet činjenice koje su u trenu svima dostupne na internetu.

RBI ANALITIČARI:

Hrvatskoj možda ni 2015. neće rasti BDP

– Dok srednja Europa bilježi prilično snažan oporavak, analitičari Raiffeisen istraživanja jugoistočnoj su Europi za ovu godinu revidirali prognoze naniže. No, najviše zabrinjava to što smatraju da se Hrvatska možda ni 2015. neće vratiti u zonu rasta BDP-a. Istodobno, Poljskoj u 2014. prognoziraju gospodarski rast 3,1 posto, Češkoj 2,6 posto, Mađarskoj tri posto, a Slovačkoj 2,7 posto.

– Naša se agregatna prognoza rasta za srednju Europu nije odviše promijenila te za 2014. i 2015. godinu i dalje iznosi približno tri posto – ističe Peter Brezinschek, glavni analitičar Raiffeisen istraživanja u RBI-ju. Južnije zemlje imale su, kaže, razočaravajuće drugo tromjesečje u pogledu domaće investicijske potražnje, zbog čega su procjene rasta za jugoistočnu Europu spuštene s dva na 1,2 posto za ovu godinu te sa 2,9 na 2,2 posto za 2015. Veći utjecaj na takvo stanje ima slabiji oporavak eurozone od očekivanoga nego pogoršanje gospodarskih odnosa s Rusijom, kojoj u 2014. prognoziraju pad od 0,3 posto, a u 2015. rast od 0,5 posto. Ukrajini će, smatraju, BDP ove godine pasti čak sedam posto, a sljedeće godine dva posto. Analitičari očekuju i daljnji pad ključnih kamatnih stopa i kamatnih stopa na tržištu novca prema najnižim razinama te značajno jačanje američkoga dolara u odnosu na euro. (vwm)